

Prievidzské vyhliadky

Jeden človek sa od druhého okrem spoločných čŕt či vlastností odlišuje aj vzhľadom, záujmami, spoločenským postavením, no napríklad tiež miestami, ktoré vyhľadáva. Sú takzvaní mestskí ľudia, ktorí okrem toho, že v meste žijú, pracujú, nakupujú, v meste aj oddychujú, trávajú voľný čas rôznymi spôsobmi a počas roka, keď práve nie je dovolenková sezóna, im ani nenapadne, že by mohli vyjsť von z mesta, s cieľom spoznávať blízke, či vzdialenejšie miesta. Na druhej strane sú takzvaní prírodní, či vidiecki ľudia, ktorým nie je život v meste blízky, a tak pri každej možnej príležitosti vyhľadáajú miesta, kde sa dá na chvíľu zabudnúť na uponáhľaný život a stereotyp. Naozaj, niektorí z nás vôbec netúžia po výletoch do prírody, zdolávaní kopcov a štítov; vábivejším je pre nich skôr deň strávený v nákupnom centre, kde si okrem nakupovania môžu pozrieť film v pohodlnom klimatizovanom kine, odložiť dieťa do detského kútika, naobedovať sa. No sú však medzi nami aj takí, ktorí túžia po inom dobrodružstve či zážitkoch, ktoré im mesto nedokáže poskytnúť. Hory sú pre nich miestom, kde to nájdú. Často urobia tisíce krokov a prekonajú stovky metrov s túžbou zdolať vysoké a ťažko dostupné štíty, hnaní predstavou nádherného výhľadu na ďaleké okolie, ktorý im rovina neumožňuje. Každý, kto aspoň raz vystúpil na vysoký vrch vie, aký pocit prináša výhľad. Človek sa cíti akosi inak, nevšedne, jeho videnie je akoby širšie, bohatšie, zreteľnejšie, slobodnejšie. Výhľad z výšky je určite tou najkrajšou odmenou za vynaloženú námahu, ktorú nás stojí výstup z nížin do výšin.

Vráťme sa však v úvahách opäť do mesta, konkrétne do toho nášho. Hoci Prievidza nie je žiadnym vysokohorským strediskom, predsa môžeme aj na jej území zažiť už spomínaný zvláštny pocit z výhľadu. Určite nie tak silný ako z vysokých horských štítov, no predsa svojim spôsobom podmanivý. Takýmito miestami sú vyhliadky vytvorené prirodzeným prírodným spôsobom, alebo zhotovené ľudskou rukou.

Skala, na ktorej vrchole sa nachádza Mariánsky vršok, svojimi prirodzenými danosťami a polohou poskytla podmienky na vytvorenie vyhliadky. A hoci tu vidno zásah ľudskej ruky, človek tu nemusel stavať či budovať žiadnu umelú stavbu, ktorá by výhľad poskytla. Samotná Skala ho totiž

ponúka. Ak si chce niekto umocniť zážitok z výhľadu, môže začať svoje putovanie k nej z Dlhej ulice cez park Skotňa. Pri výstupe sa myšlienkami a predstavami môže vrátiť do minulosti. Okrem stromov a trávy ho prevedú všetci tí, ktorí v týchto miestach žili, v domčekoch učopených pod kopcom, bude cítiť vôňu zeleniny z bývalých záhrad, alebo predstavovať si visiace zrelé bobule hrozna v niekdajších, tu rastúcich viniciach. Na vrchole si zasa môže predstaviť, ako sa odtiaľto kedysi dávno dívali do diaľok pravekí lovci, či mnisi z tunajšieho kláštora alebo služobníci hradného panstva, ktorí tu možno kontrolovali a chránili okolie pred príchodom nepriateľa. Keď sa pozorovateľ zo skalnej vyhlídky pozrie dolu a zočí tečúcu Handlovku, svoj pohľad môže opäť obohatiť predstavami. Namiesto súčasnej rušnej cesty či čínžiakov zazrie malebné domčeky, starý mlyn s pílou, husi čľapotajúce sa v bývalom Mladom potoku či Handlovke. Jeho výhľad na okolie sa tak stane ešte niečím výnimočnejším. Vyhlídka tak nebude len miestom, kde môžeme nazrieť do diaľav, lebo zároveň budeme môcť pocítiť prítomnosť všetkých tých, ktorí nás už dávno predišli a ktorí hľadeli z toho istého miesta, no v úplne iných časoch.

Druhú vyhlídku, tú v lesoparku, predstavuje kovová konštrukcia, ktorá bola postavená na hrane skalného masívu. Po zdolaní niekoľkých schodov sa nám naskytne pohľad na údolie rieky Handlovka, železničnú trať spájajúcu Prievidzu s Hornou Štubňou a tiež na okolité lesy.

Nech už dáme prednosť prírodnejšej, alebo človekom zhotovenej vyhládke, vážme si, že nejaké vyhlídky v meste máme. V mnohých obciach by sme totiž vyhlídku hľadali márne. Vážme si prácu tých, ktorí vyhlídky udržiavajú, zveľaďujú a majú snahu obohatiť jej okolie, často napriek neprajnosti a záškodníctvu tých, ktorí k ničomu súcemu ruku nepriložia. Nech už sa aj tie naše prievidzské vyhlídky v priebehu rokov rôznym spôsobom menia, či upravujú, alebo naopak chátrajú, ich poslaním je, a vždy bude, priniesť každému, kto na ne vystúpi radosť z výhľadu, z toho nevšedného a zvláštneho pocitu, ktorý v srdci človeka zostáva aj po zostupe z výšok naspäť do všedných dní.

Pavol Schmidt (1980)

